

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Mistica slujbelor și cântărilor bisericesti

De când a venit la cârma Episcopiei Aradului, P. S. S. Episcopul Andrei a luat o serie de măsuri menite a da cultului divin demnitatea, solemnitatea și eficacitatea cuvenită. În chip special a dispus să se introducă cântarea comună și unisonă în biserică, a organizat procesiuni impunătoare și a luat inițiativa să se tipărească răspunsurile liturgice, melodiile celor opt glasuri și ale celorlalte cântări de strană, după melodiile vechi, devenite clasice în Episcopia Aradului. Pentru a satisface setea religioasă a turmei credincioșilor a mai dispus să se facă în posturile Nașterii și Învierii Domnului Miercurea Paraclisul Născătoarei și Vinerea Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos. Cartea acestor slujbe este proaspăt tipărită și elegant apărută în tipografia Diecezană.

Măsurile acestea nu sunt luate, cum s'ar părea unora, din necesități pur rituale, formale. Ele răspund unor lipsuri adânci, de ordin psihologic, religios, mistic.

Pentru popularizarea și trăirea dogmelor nu este de ajuns nici predica, nici pastorația. Încă dela început ideologia creștină a fost transpusă în slujbe și cântări sfinte, deoarece pe calea aceasta este mai scurtă și directă calea spre inimă. Slujba și cântarea înaltă, încântă, emoționează și astfel mai ușor se satisface dorul de raiu al inimii omului. În slujbă și în cântare sacră avem experiența adorării lui Dumnezeu, trăirea directă în sfera bucuriei și în atmosfera luminii cerești.

Slujba sfântă și cântarea religioasă reușesc să încălzească și să convertească mult mai ușor sufletele, decât alte mijloace pastorale și misionare. Drumul convingerii prin predici, conferințe, cărți și publicații, — absolut necesare și acestea — este mai anevoios, mai pretențios și prea de multeori rece și întortochiat, ca toate lucrările rațiunii discursive. Omul sufletec nu se mulțumește și nu se cucerește

numai cu atât. El vrea să simtă ceea ce crede și să guste ceea ce dorește. Slujba și cântarea bisericască mijlocesc aceste lucrări sufletești și deschid drum direct la inima omului și dela inima omului la inima lui Dumnezeu.

Nu numai în veacul ministerelor de propagandă și a mișcărilor de renaștere morală și patriotică s'a folosit cântarea în luptele de ideologii. Tracii și-au cântat legile, creștinii dogmele și ereticii greșelile, ca în felul acesta să le facă mai atrăgătoare, să le învâluie în mai multă căldură, să le infiltreze mai adânc în suflet și astfel să le facă mai trainice, mai iubite și mai respectate.

La prilejuri de sărbători naționale sau de pregătiri războinice, moralul mulțimii se ridică prin cuvântări și cântece însuflețitoare.

Muzicile, corurile, cântecele și slujbele sfinte, sunt cele mai bune mijloace de încântare și cucerire, din simplul motiv că se adresează nu numai rațiunii reci și părtinitoare, ci mai ales inimii calde, entusiaste și, am putea spune, oarbe. În clipele de mare emoție și de însuflețire obștească oamenii devin mistici; închid ochii și strâng buzele într'o atitudine de cucernică adorare — dacă sunt în rugăciune; închid ochii și merg înainte — dacă sunt în primejdii sau în fața morții.

Misticul trăește în duh, „cu mintea în inimă”; experimentează bunuri negrăite, își înoeste și sporește puterile, participă la o viață trăită la o temperatură mai înaltă, pe care o cântare și o slujbă dumnezeiască i-o prilejuește, precum am spus, mai ușor decât o cuvântare prea adeseori banală și plictisitoare.

În felul acesta are să se înțeleagă osteneala ce se depune cu tipărirea și răspândirea cărților de slujbă și de cântare sfântă; ca adică să se învioreze credința prin trăiri mistice, prin experiențe duhovnicești mult mai ducătoare la

Savonarola: Meditații

VI.

Stropește-mă cu isop și mă voi curăți, spală-mă și mai alb decât zăpada voi fi.

Pentru că tu iubești. Doamne, adevărul și mie mi-ai descoperit tainele ascunse ale înțelepciunii tale. am prins o nădejde mare și cred, că nu mă vei alunga dela fața ta, ci mă stropești cu isop și mă curățesc. Isopul, plantă smerită, caldă și mirositoare, ce înseamnă, decât pe unul născut Fiul tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos? Că s'a smerit pe sine până la moarte, până la moarte pe cruce și pe noi ne iubește cu focal nemărginitei sale iubiri și cu sângele său ne spală de păcatele noastre și cu mirosul dulce al bunătații sale, al blândeței sale și al adevărului său lumea o umple. Cu acest isop mă stropești, când reverși asupra mea puterea sângelui lui, când prin credință Hristos se sălășluște întru mine, când voi fi legat de el prin iubire, când voi călca pe urmele lui în smerenie și în suferință, atunci mă voi curăți de toată necurăția mea, atunci mă voi spăla cu lacrimile ce-mi vor vărsa ochii pentru Hristos, osteni-voiu întru suspinul meu, în toată noaptea patul meu voiu stropi, cu lacrimile mele voiu uda așternutul meu. Atunci mă vei spăla și voiu fi mai alb decât zăpada. Zăpada e curată și rece. Și așa, Doamne, de mă stropești cu isop, mai alb decât zăpada voiu fi, că voiu fi luminat cu lumina ta, care covârșește curățenia tuturor celor pământești și mă voiu aprinde cu flăcări spre iubirea cereștilor bunătați, voiu lepăda toate poftele trupești, față de cele pământești voiu fi rece și fierbinte voiu fi față de cele cerești.

Dă-mi să aud bucurie și veselie și să se bucure oasele cele smerite.

Atunci, Doamne, ție mă rog și dimineața, în zorile luminii tale auzi glasul meu și voiu auzi, ce va grăi întru mine Dumnezeuul meu, căci va grăi pace poporului său și pace-mi va da mie. Așa,

scop decât multe alte mijloace de origine suspectă, modernistă, protestantă.

Timpul Triodului care începe acum ne oferă bogat material în privința această. Totul aci se desfășură tainic, ca și viața omului, cu popasuri de reculegere, cu suspinuri de căință, cu hotăriri de îndreptare, cu lacrimi de pocăință, cu rugăciuni insoțite de durerea crucii și încoronate de bucuria învierii.

Una din caracteristicile creștinismului ortodox, în comparație cu al celorlalte confesiuni, este trăirea mistică, sacramentală, bisericăscă, din care sunt nelipsite slujba sfântă și cântarea religioasă. De aceea se așteaptă cât mai mult valorificate și cultivate cu toată sfințenia.

Doamne, pacea mi-o dai mie, că am nădărdit întru tine. Auzit îmi vei face mie cuvântul bucuriei și al fericirii, când voiu auzi cuvintele pe cari le-a auzit Maria plângând la picioarele tale. Și ce a auzit Maria? Credința ta te-a mântuit, mergi în pace. Auzi-voiu cuvântul auzit de tălharul: astăzi vei fi cu mine în raiu. Bucura-mă-voiu de iertarea păcatelor mele, fericit voiu fi de făgăduința bonătăților tale. Cum să nu mă bucur, Cum să nu fiu fericit, când pentru tot păcatul meu tu îți îndoiiești bunătația?

Atunci voiu gusta, cât ești, Doamne, de dulce. Invăța-mă-voiu să locuiesc întru cele cerești și ca prorocul voiu zice: Cât e de mare, Doamne, mulțimea dulcetii tale ce ai păstrat celor ce se tem de tine! Bucura-mă-voiu și voiu fi fericit și oasele mele cele smerite se vor cutremura. Ce sunt oasele care țin carnea, fără numai puterile sufletului înțelegător, care poartă slăbiciunea trupului nostru să nu alerge în tot păcatul și ca să nu fie omul cu totul trupest și ca să nu se dea cu totul stricăciunii. Smeritu-s'au aceste oase, căci priceperea a slăbit foarte și foarte s'a aplecat spre rău voința. Aproape că nu trupul se supune priceperii, ci priceperea trupului.

Păcatelor mele nu mă pot împotrivi, căci oasele mele sunt umilite. Și cum s'au umilit? Că te-au părăsit pe tine, izvorul de apă vie și fântâni și-au sărat loruși, fântâni ce se surdă, cari apă nu pot ținea, căci nu sunt pline de dar, fără de care nimeni nu poate trăi bine, căci fără de tine nu putem nimic. S'au încrezut în puterile lor, cari nu erau puteri și pentru aceasta nu mult au făcut în prostimea minții lor. Să vie dar puterea ta, Doamne, și se vor bucura oasele cele smerite. Vie harul tău, vie credința cea prin iubire lucrătoare, vie virtuțile, vie darurile și se vor bucura oasele mele cele smerite. Bucura-se-va priceperea, veseli-se-va aducerea aminte și voirea se va bucura. Bucura-se-vor cu adevărat și spre faptele cele bune vor merge, pe cari le vor face cu mare putere, nu se vor împuțina, ci cu ajutorul tău vor fi statornice până în sfârșit.

Intoarce fața ta de către păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge-le.

De ce te uiți, Doamne, la păcatele mele? De ce le numeri și le ții în seamă unul câte unul? Știi doar, că omul e ca floarea câmpului. O, privește mai curând în fața Hristosului tău. Vai, mie, ticălosul de mine. De ce te văd aprins de mânie asupra mea? Da, mărturisesc. am păcătuit, dar tu, bunule, fii mie milostiv, întoarce fața ta de către păcatele mele. Fața ta este cunoașterea ta. Intoarce dar cunoașterea ta de către păcatele mele. Nu mă gândesc la cunoașterea vederii obișnuite, prin care totdeauna toate le vezi. ci la cunoașterea încuviințării sau osândirii, prin care încuviințezi faptele dreptilor și judecând păcatele celor fărădelege, le osândești. Nu așa să cunoști păcatele mele ca să le socotești, ci întoarce fața ta de către păcatele mele, ca prin mila ta să fie șterse. Privește la făptura zidită de tine, Doamne, privește la chipul tău. Tu ai zidit făptura ta după chipul tău, dar eu ticălosul am pus deasupra ei chipul diavolului. Pentru aceasta, întoarce fața ta de către chipul diavolului, ca să nu te aprinzi

de mânie asupra mea și privește chipul tău, ca să te milostivești spre mine.

Adu-ți aminte, milostive Doamne, cum ai privit la Zacheu care s'a suit în smochin și ai intrat în casa lui. Nu l-ai fi privit în veac dacă ai fi căutat în el la chipul diavolului, de vreme ce însă ai văzut în el chipul tău, te-ai milostivit spre el și i-ai făcut mântuire. A făgăduit să întoarcă împătrit cele adunate cu fărădelege și să dea săracilor jumătate din avere și a dobândit îndurare și mântuire. Eu ca totul mă dau ție, nimic nu-mi țin mie și fă-ăduiesc să-ți slujesc cu inimă curată și în toate zilele vieții mele ție să-ți sfîinșesc tot cugetul meu. Pentru ce nu vezi, Doamne, și în mine chipul tău, de ce cauți la păcatele mele? Intoarce, rogu-te, fața ta de către păcatele mele și șterge fărădelegea mea. Șterge-le, rogu-te. pe toate, ca nimic să nu mai rămâie. Căci scris este: de va ținea cineva toată legea, însă a greșit într'una, greșit va fi în toate; vrednic s'a fă ut adecă de focul gheenei, care este osânda păcatelor de moarte. Șterge dar toate fărădelegile mele, ca nici una să nu mă strice, nici să mă osân-dească.

Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeuule, și Duh drept înnoește înăuntrul meu.

Părăsindu-mă inima mea, nu-și aduce aminte de mine, uitând mântuirea, umblă rătăcită pe căi pierdute, s'a dus departe, umblă după mândrie, ochii îi sunt pironiți în marginile pământului. Strigatu-i-am și nu mi-a răspuns, s'a dus pierdută în păcatele sale, căzut-a în robie.

Doamne, ce să spun? Zidește întru mine, Dumnezeuule, o inimă nouă, smerită, blândă, paș-nică, bună, miloasă, care nu face rău nimănui, nu întoarce rău pentru rău, ci mai curând bine pentru rău, care mai presus de toate pe tine te iubește, care neîncetat la tine cugetă, despre tine grăiește, ție-ți mulțamește, se bucură în cântări de slavă și de laudă, care împreună vorbește cu cele cerești. O astfel de inimă zidește întru mine, Dumnezeuule, adu-o din nimica întru ființă, ca ceea ce prin fire nu poate să fie, să se facă prin har, pe care tu singur îl dai sufletului. Aceasta este inima curată, care aduce cu sine toate virtuțile, alungă toate păcatele. Zidește dar, Dumnezeuule, prin harul tău o inimă curată întru mine și duh drept înnoește înăuntrul meu. Că Duhul tău mă va duce la calea cea dreaptă, mă va curăți de gândurile pământești și la cele cerești mă va înălța.

Căci cel ce iubește și ceea ce iubește una sunt: cel ce iubește trupul, trup este, cel ce iubește Duhul, duh este. Dă-mi mie duh, care să te iubească pe tine, Duhul cel preafălat, căci Duh este Dumnezeu și cei ce i se închină, în duh și în adevăr trebuie să i se închine.

Dă-mi duh nou, care nu caută pe ale sale, ci pe ale tale, înnoește duh drept înăuntrul meu. Înnoește-l căci pe acela, pe care mi l-ai dat, l-am înneecat întru păcatele mele. Dă-mi un duh nou, care să înnoiască cele învechite din mine. Căci sufletul meu este d h; ziditu-l-ai așa, că în sine e drept și din fire pe tine te iubește mai mult decât pe sine și toate pentru tine le iubește, căci dreaptă este iubirea cea firească ce vine dela tine. Prin

voința cea rea însă duhul s'a vătămat și iubirea cea firească s'a stricat. Înnoește dar, Doamne, acest duh și această iubire cu harul tău, ca din fire să facă cele bune, înnoește-l înăuntrul meu, ca așa să prindă acolo rădăcină, de nici odată să nu se mai poată smulge.

Înnoește-l, rogu-te, înăuntrul meu, ca pururea spre iubirea celor cerești să mă aprindă, suspinarea ei pururea la tine să fie, pururea cu tine să mă unească, pe tine în veci să nu te părăsească.

Dumineca Vameșului și Fariseului

Smerenia și mândria

„Tot celce se înalță pe sine, se va smeri, iar celce se smereste pe sine, se va înalța”.

Cuvintele acestea ni le spune astăzi Mântuitorul în minunata parabolă a vameșului și fariseului. O parabolă care îmbracă, în cuvintele-i limpezi, un înțeles adânc, o învățătură mântuitoare pentru noi: smerenia. Dar — durere — precum și alte avertismente ale Evangheliei, așa și înțelesul parabolei de azi, nu ne-a pătruns încă în suflet, deși din fragedă copilărie cunoaștem cuprinsul ei.

Parcă vedem aieva pe cei doi oameni ai Evangheliei de azi: unul fariseu mândru — celalalt vameș umilit. Primul, în haine scumpe, cu fruntea înălțată, cu pasul măreț, înaintează în templu să se roage. Dar aici, în fața lui Dumnezeu, în loc să se roage, începe să se mândrească cu faptele sale, disprețuind cumplit pe ceilalți oameni și în special pe vameșul care intrase, și el, în templu, tot pentru rugăciune. Vameșul stătea departe îndărăt și se ruga prăbușit în genunchi. Umilit, el nici ochii nu îndrăznește să-i ridice spre ceriuri, ci bătându-și pieptul, cere milă dela Dumnezeu.

Razele îndurării și iertării divine se revarsă, printre stâlpii de piatră ai bisericii, peste umerii vameșului. Admirabila-i smerenie, laudată de Iisus, i-a câștigat mântuirea.

Aceasta este parabola. Într'ansa smerenia este înălțată, iar mândria înjosită de către însuși Învățătorul lumii. Acelaș lucru îl voi face și eu, sluga lui Hristos, vorbind acum despre umilinta creștină și combătând mândria fariseică.

Debutăm că pentru farisei era o mare jignire, că Iisus îi punea alături de vameși, ba chiar mai prejos. La fel, poate, și azi este neplăcut creștinilor să le ceri mai multă umilintă, indemnându-i să urmeze pe vameș. Sf. Scriptoră ne dovedește însă, că mai mulți vameși s'au mântuit decât farisei. Nicodim, de pildă, abea îndrăznește să vie pe ascuns la Domnul Hristos, pe când vameșul Levi a lăsat toate, când a fost chemat, și a devenit Matei evanghelistul. Zacheu, mai marele vameșilor, a devenit alt om îndată ce-a privit Iisus în ochii lui. Primul a coborât treptele vămii, al

doilea a scoborit din smochin, cu multă smerenie, pentru ca apoi să se înalțe înaintea lui Dumnezeu. Umilința lor i-a înălțat, i-a mântuit.

Dar mântuirea este lucrul cel mai însemnat al vieții omenesti. Sufletul nostru ir setează după fericire, după mântuire, în ce chip dorește cerbul apa izvorului. Și dacă prin umilință dobândim această mântuire, de ce ar fi, oare, neplăcut sau jignitor pentru oameni, să le ceri cât mai multă smerenie?!

Ce este umilința? Este virtute, care face să ne dăm seama că tot ce avem, din bunăvoința lui Dumnezeu avem, și nu prin slabele noastre puteri. Un om smerit nu se reazimă în lupta vieții numai pe puterile lui, ci se reazimă pe pieptul lui Iisus, ca și evanghelistul Ioan, la Cină. Nu se laudă cu puterea și faptele lui, ca fariseul, ci ca sf. Pavel, se laudă cu suferințele și neputințele sale. Și totuși el scria într'o epistoală: „Pot totul în Hristos, care mă întărește“.

Se poate atunci zice că umilința este o slăbiciune, cum afirmă unii? Nu. Hotărit, nu. Dimpotrivă, smerenia este o neconținută luptă eroică cu noi înșine și învingere asupra noastră, pe care mulți eroi lumestri n'au putut-o presta. Smerenia este, deci, uriașă putere spirituală, care ne câștigă multe trofee duhovnicești.

Așa, smerenia ne apropie mai mult de Mântuitorul, care spunea ucenicilor săi: „Celce vcește să fie mai mare între voi, să fie tuturor slugă“. „Eu sunt în mijlocul vostru ca celce slujește“. „Căci pildă am dat vouă, ca precum eu am făcut vouă și voi să faceți“ — și apoi le-a spălat picioarele.

Umlința ne câștigă harul dumnezeesc, fără de care nu ne putem mântui — după cuvintele apostolului, că „Dumnezeu celor smeriți le dă har“.

Smerenia ne face moșteni ai raiului, căci: „Feriți sunt cei săraci cu duhul, că acela este împărăția cerurilor“, cum ne învață Iisus. Cei săraci cu duhul sunt cei smeriți, că și proorocul David, care cerea de la Dumnezeu „duh umilit și inimă smerită“.

Umlința este osia (axa) creștinismului, ba așa putea zice că este chiar mântuirea. Într'adevăr însăși mântuirea omenirii a început prin marea smerenie a Fiului lui Dumnezeu de a se fi intrupat în păcătosul chip omenesc, și a sfârșit prin o și mai mare umilință: răstignirea între doi tâlhari și chiar moartea pe cruce.

Așadar, smerenia este urmarea lui Hristos și cununa de glorie a creștinismului de odinioară și de azi.

Poate că mulți dintre cei ce mă ascultă, gândesc așa: În trecutele vremi smerenia va fi fost prețuită. Dar acum, când lumea toată e o mare înviforată a ambițiilor, când trufia își înalță tot mai sus flamura peste popoarele invrăjbite și încleștate în foc și sânge — ce putem noi face cu smerenia? Apoi putem face ce au făcut odinioare primii creștini. Cu smerenia lor au dăruit trufașa împărăție romană. Ca și atunci, și lumea de azi pe care trufia a schimbat-o într'un uriaș câmp de măcel, de ucidere fără milă și cu orice mijloace, se

poate prefăce. Re vorbește mult de o lume nouă, după acest războiu. Și tot creștinismul va fi puterea ce va crea această lume nouă. Nu însă înainte de ce idollul trufiei va fi dăruit din inima noastră, din casa noastră, din lumea toată.

Mândria e începutul a tot păcatul, rădăcina tuturor relelor, dinainte de întemeierea lumii, când îngerii cei răi au căzut prin ea. Este păcat diavolesc de moarte, căci prin mândrie au pierdut raiul primii oameni. Omul mândru se consideră ca centrul tuturor onorurilor. Ca individ sau ca popor disprețuește pe semenii săi, disprețuește legea divină, ba chiar și pe Dumnezeu. Un astfel de om sau de popor se cheamă: plin de sine. Creștinismul însă ne cere să fim plini de Duh, de smerenia lui Hristos.

Omul numai prin smerenie este om — prin mândrie este diavol. Sf Scriptură îi numește „stिकाți la minte“ și „vrednici de moarte“ pe cei mândri, pentru că mândria este închinare la idoli, care jignește pe Dumnezeu, neagă pe Hristos și creștinismul.

Așadar văzurăm ce e smerenia și ce-i mândria. Să primim pe cea dintâ și să o lăpădam pe ultima. Căci trufia a pricinuit totdeauna mult rău. A lovit și rănește atâtea suflete nevinovate!

Știm că fiecare dintre noi am fost incolțiti de această cumplită fiară a mândriei și am fost umiliți de ea. Dar mai știm că fiecare dintre noi am rănit și înjosit, la rândul nostru, pe un altul mai mic decât noi!

O jubiții mei, dar această purtare a noastră strânge cununa de spini în jurul frunții Celui ce n'a asezat evanghelia sa pe mândrie, ci pe smerenie. Aceasta înseamnă a înfige noi piroane în mâinile lui, a-l răstigni din nou pe Hristos! A face zadarnică mântuirea!

Deci vă rog în numele lui, lăpădați mândria. Luați smerenia. Hotăriți-vă! Iisus vă îndeamnă: „Priviți la mine, că sunt blând și smerit cu inima“. Fiți și voi așa. Și nu uitați că „celor mândri Dumnezeu le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har“.

Presviter B.

Drepturile și îndatoririle cetățeanului în legătură cu administrația

(Schită pentru conferința culturală din 25 Februarie 1940)

I. Când zicem „administrație“ ne vine să completăm cu cuvântul „bunurilor“. Administrația bunurilor de care dispune scumpa noastră țară. Ce fel de bunuri se administrează în Patrie? Bunuri *sufletești* și bunuri *materiale*. Cele sufletești sunt: *credința strămoșească, dragostea de glia din care primim pâinea cea de toate zilele, mândria* că am avut niște străbuni viteji cari ne-au lăsat un patrimoniu scump. Bunuri materiale ca țara noastră poate niciuna alta nu

mai are: *pământ* productiv, *păduri* bogate, *ape* vindecătoare, *sare*, *cărbuni*, *aur*, *argint*, *gaz*, *petrol* ș. a. sunt bogățiile țării noastre cari fiecare aparte se administrează de un organ cunoscut sub numirea de administrație propriu zisă.

II. Vom distinge astfel administrația bunurilor sufletești și cea a acelor bogății de care a învrednicit Dumnezeu Patria noastră în pământ și pe deasupra lui. La administrația celor dintâi bunuri vom întâlni ca organe: Biserica, Școala și Armata, iar la cea a celor materiale: Justiția și întregul aparat administrativ începând cu Primăria, continuându-se cu Prefectura, Prefectura și Ținutul, încheindu-se cu Ministerele împărțite pe resorturi diferite, după felul bunurilor ce se administrează într'ânsele.

Întregul aparat administrativ din Țară se conduce după Legea cea mare numită: *Constituție*.

III. Această îndreptare a administrației Patriei noastre stabilește *drepturile* și *îndatoririle* fiecărui cetățean.

Drepturile și îndatoririle cetățenilor se conformează în cadrele organelor ce administrează bunurile sufletești și trupești. Astfel fiecare cetățean are dreptul de a se ruga prin Biserică, de a învăța prin Școală și de a apăra averea sa prin Armată. Are apoi dreptul de a lucra în diferitele ramuri administrative având posibilitatea agonisirii existenței sale prin muncă cinstită. Îndatoririle cetățeanului față de Administrație se ramifică în măsura bunurilor de care vrea să beneficieze. Față de Biserică are obligația morală de a și ține credința așa cum a moștenit-o. Școala s'o cerceteze pentru a se lumina prin cunoștința cărții Armata s'o satisfacă în măsura obligamentului ce i se croiește fiecărui cetățean. Tot așa și cu celelalte ramuri ale Administrației.

Un deosebit interes să poarte cetățeanul îndatoririi sale față de plățirea diferitelor *taxe comunale*, cari servesc la menținerea aparatului administrativ Dările ce ni se impun să le achităm la vreme, căci numai așa poate să funcționeze administrația Statului.

Vremurile actuale cer încă o jertfă dela cetățean: *înzestrarea Armatei*. În fiecare țară se aduc mari jertfe ca să se salveze pacea. Ce va fi de bunurile noastre dacă peste ele vor trece hoardele armatelor dușmane? Ce ne mai rămâne nouă, Românilor!? Să satisfacem cu toată dragostea de Țară obligamentului subscrierilor de bonuri pentru înzestrarea Armatei!

(ct.)

Reviste

REVISTA TEOLOGICĂ Sibiu. Anul XXX. Nr. 1—2 Ianuarie Februarie 1940. — Cu acest număr Revista Teologică din Sibiu pășește pragul celui de al XXX-lea an de neostenită luptă pe tărâmul științei și vieții noastre bisericești. O vârstă onorabilă, care prilejulește vădite emoții, în sufletul celor ce au ostent în ogorul ei.

Pornită din entuziasmul unui tânăr teolog — mai târziu profesor de teologie și azi arhipăstorul Românilor ardeleni — Revista Teologică a fost în cursul celor trei decenii de apariție cu adevărat hrana spirituală a preoșimii ortodoxe române de dincoace de Carpați. Rolul luminos ce l-a îndeplinit — și-l îndeplinește cu atâta abnegație și astăzi — va fi eternizat

cu slove de aur în viața culturală și bisericească a ortodoxiei noastre românești. A fost și este duh și lumină, din duhul și lumina Evanghellei lui Hristos.

Din prilejul acestei prăznuiri, Revista Teologică a apărut cu un bogat cuprins din care spicim: Treizeci de ani de luptă ortodoxă de Diacon Dr. Grigorie T. Marcu; Biserica ortodoxă în cultura românească de Pr. Dr. Ilarion V. Felea; Pe urma Voevodale de Diacon Nicolae Mladin; Situația monahilor români din sf. Munte Athos de Pr. D. Veștemeanu, etc.

Încetând aceste șire de sinceră alăturare la emoționanta ei prăznuire, noi dorim Revistei Teologice ca să fie învrednicită de pronia cerească a fi încă ani mulți și de aci înainte aceeași făclie de luminoasă călăuzire a preoșimii noastre ortodoxe române.

RAZE DE LUMINĂ. Anul IX. Nr. 1—4. Ianuarie—Decembrie 1937. Revista studenților în teologie din București și-a reluat apariția — după scurtă întrerupere — spre bucuria celor ce-i sorb cu nesățiu cuprinsul de temeinică documentare teologică. Nu ne putem nici măcar închipui, că distinsul profesor de la facultatea de Teologie din București, D-l Dr. Teodor M. Popăscu, — care a pornit-o la drum — va lăsa să piară una din cele mai serioase publicații de teologie ortodoxă. — Cel cari cunosc hărnicia acestui modest dascăl sunt sigur că subscriu această afirmație.

Revista a apărut deocamdată în colecția anului 1937, dar sperăm că în curând va ajunge la apariție regulată, ceace o dorim din tot sufletul.

Semnează în acest preșos volum: Dl Profesor Teodor M. Popăscu: Știință și slujbă adevărată; Aurel Sacerdoțeanu: Evoluția scrisului și cartea până la apariția tiparului; Petre P. Ionescu: Sensul metafizic al întrupării; Protosinghel Nicodim Ionijă: Creștinismul și ordinea socială, traducere după N. Berdiaev și Educația preotului ortodox — după Walton Harnak, și alții. Volumul cuprinde și o bogată cronică internă și externă, mai multe recenzii și un admirabil buletin bibliografic alcătuit de Dl Teodor N. Manolache.

Pr. D. Tudor

Informațiuni

● Sedință plenară. Ven. Consiliu Eparhial a ținut Joi în 15 Febr. c. ședință plenară sub președinția P. S. S. Episcopului Andrei. S'a confirmat alegerea P. C. S. parinteului Ioan Mîrșleu din Arad Mică-laca de protopop al tractului Lipova. Alegerea a fost întărită îndată și de către PP. CC. consilieri eparhiali ai Episcopiei Timișoara întruniți în ședință sub prezidiul P. S. S. Episcopului nostru.

● Noul statut al baptiștilor. Ministerul Cultelor prin decizia Nr. 5657/1940 a aprobat un nou statut pentru baptiștii din România. Textul lui, publicat în Monitorul Oficial Nr. 34 din 10 Februarie 1940 sub titlul „Statul cultului creștin baptist din România“, cuprinde 6 capitole și 35 articole, votate în congresul baptist ținut la Cluj în 14 Aprilie 1936.

Față de cele din trecut, noul statut reprezintă un mare câștig, putem spune un triumf al baptismlui la noi, după cum ne încredințează următoarele trei articole din cari reproducem textual:

Art. 1. „Baptiștii din România, de orice naționalitate, constituiesc un cult creștin.

Art. 14, aliniatul II: „comunitatea are dreptul să se îngrijească de catehizarea copiilor, în școli, de educația sufletească a membrilor aflați *sub drapel*, precum și să formeze organizații pentru educația religioasă a tineretului și copiilor...

Art. 29, al. II: „Predicatorii vor fi aleși de preferință dintre acei care... sunt absolvenții Seminarului Teologic Baptist, sau absolvenți a 4 clase secundare“.

Cu alte cuvinte bapștii au primit dreptul de cult creștin în toată țara, au pătruns în școli și în armată fără a li se cere condiții speciale de pregătire, se pot organiza în comunități independente și li s-a considerat la numărul membrilor, pot face propagandă nelimitată „prin viu grai și prin scris (art. 4 lit. b. al. II), se pot numi oficial „biserică baptistă“ (art. 13) ș. a. m. d.

În fața acestei situații Bisericii noastre *i se impune să-și intensifice misiunea de evanghelizare și preoștii sarcina unei pastorații mai active* decât până acum, ca lupii răpitori și lefegii străini să nu se apropie de staulul oilor noastre binecuvântătoare.

● **Dela Asociația Clerului „A. Șaguna“.** Publicăm cele de mai jos, primite din partea conducerii Asociației Clerului nostru din Mitropolie:

În interesul îmbunătățirii condițiilor de trai și afirmare ale Clerului nostru în general, s'a făcut, în timpul din urmă, reșețe și stăruitoare demersuri. Ele au fost inițiate prin memoriile dela 1938 încoaci ale conducerii Asociației A. Șaguna, căror demersuri s'au atașat senatorii aleși ai clerului: PP. CC. Lor preoști Petre Partenie și Nicolae Popescu din București, precum și senatorul dela Cluj părintele canonic Ion Agârbiceanu, care în numele preoștilor uniți a semnat alături de noi dezideratele Congresului preoșesc dela Timișoara, pe care le-au comunicat Dlui Ministru al Cultelor în 20 Ianuarie a. c., în Cluj, cu prilejul intrării acolo a Guvernului Țării.

În 8 luna crt., cei 2 senatori ai Clerului și cu senatorul președinte al Asociației A. Șaguna, au prezentat Corporației Asociațiilor Profesioniștilor Intelectuali din România (CAPIR), dezideratul colectiv al Clerului, pentru ca și CAPIR-ul să solicite din a sa parte, ca în vîltoarea lege de normalizarea salariilor, Clerul să fie pus în aceeași categorie de salarizare cu Corpul didactic, potrivit calității și serviciului.

Ziua următoare, senatorii Clerului ortodox, împreună cu președintele Asociației A. Șaguna și cu senatorul vice-președinte al Senatului părintele canonic Ion Agârbiceanu, au depus memoriile și informații în mâinile Miniștrilor în cauză: Dl Iancu Nistor și Dl Radu Portocală, ministru, delegat la Consiliu, autorizat a primi materialul informativ în chestia normalizării salariilor, precum și în vederea stabilirii proximei buget de Stat.

Cu acest prilej, de acord cu ceilalți senatori numiți mai sus, Președintele Asociației A. Șaguna a depus la mâna D-lui ministru delegat, copie de pe memoriile din urmă ale Clerului ardelen, privind interesele Preoștilor, ale Protopopilor și a Centrelor noastre bisericesti.

În aceeași zi, delegații Clerului împreună cu senatorul I. Agârbiceanu ne-am prezentat la I. P. St. Sa Patriarhul Nicodim, lăsând și acolo necesarele informațiuni scrise.

În toate locurile, reprezentanții Clerului au întâmpinat înțelegere și bunăvoință.

În sfârșit, s'a semnat în numele Clerului celor 2 Biserici românești un memoriu comun, care va fi prezentat Palatului din partea senatorilor profesioniști ai Clerului, domiciliati în Capitală.

● **Moartea preotului-învățător Valeriu Sepi.** Unul dintre farurile luminoase ale poporului bănățean a fost și preotul-învățător Valeriu Sepi.

S'a născut în 24 Nov. 1880 în comuna Vălcani, din părinți țărani, foarte săraci. După ce face cursul primar cu rezultate foarte bune, din lipsă de mijloace materiale era să intre slugă la sat. Învățătorul Titus Pop — actualmente pensionar în Arad — cunoscând și apreciind calitățile alese ale tânărului Valeriu, promite părinților să-i că-l va angaja el, dar nu ca slugă, ci ca slujitor al cauzei și culturii românești; îl duce la Preparandia din Arad, unde termină cursurile în anul 1900.

Funcționează apoi ca învățător confesional în Beba-veche (1901—1902), Vălcani (1902—1918), Arad (1918—1919) și Timișoara (1920—1933) când iese la pensie.

În timpul cât a funcționat ca dascăl confesional și de stat, Valeriu Sepi a fost un dascăl model. A fost primul director român, după preluarea imperiului, la Școala primară din Timișoara-Cetate, pe care a condus-o cu pricepere cu răvnă și cu tact pedagogic.

Hrana sufletească primită dela sf. noastră maică Biserică l-a călit viața și oțelit caracterul. Sufletul lui fiind însetat de apa vie a învățăturii lui Hristos, ține să împărlășească și această învățătură, studiind în particular Teologia din Arad.

După o muncă istovitoare de 33 ani depusă în serviciul lui Hristos și nașunii, iese la pensie. În ultimii ani ai vieții se dedică servirii lui Dumnezeu; primește darul preoșiei în anul 1934 și ia conducerea și organizarea parohiei nou înființată Colonia Crișana, unde a îndrumat, sfătuit și condus credincioșii pe drumul cel drept cu toată dragostea.

Însă o boală grea îl face să părăsească parohia, pentru a și căuta de sănătate. Cu trupul secăt de greaua suferință și ciuruit de infecțiile medicilor, preotul-învățător Valeriu Sepi își dă sufletul în mâinile Creatorului în ziua de Duminică 11 I. c.

Marți, 13 I. c. în ziua înmormântării rămășițelor pășii și cunoscuți printre credincioși, colegi, prieteni și Miniștrii. D. Dr. Coriolan Baran, fost D. Dr. Coriolan Balta, fost prefect și primar.

D. Dr. Nicolae Ilieșiu etc., au jinit să-l aducă ultimul salut și să-l conducă pe drumul veșniciei.

Prohodul a fost servit de P. C. Sa păr. protopop Dr. Patrichie Țucra, înconjurat de preoști I. Imbroane, Titus Popa, Nicolae Bugariu-Ghiroda nouă, Ioan Gavrilă-Vălcani și diaconul Aurel Mhalovicu.

P. C. Sa păr. protopop aduce omagii de recunoștință preotului Valeriu, care a fost organizatorul parohiilor Colonia Crișana și I. Gh. Duca.

P. C. Sa păr. protoiereu onorific I. Imbroane într-o emoționantă cuvântare, care a înduioșat întreaga asistență, amintește momente din istoricul parohiei din Iosefin, preotul Valeriu Sepi fiind primul chivernisitor al fondului de zidire al bisericii.

Inv. Valeriu Petcu, în numele învățătorilor, își lăsa rămas bun dela tubitul lor coleg.

La groapă, C. Sa păr. N. Bugariu parohal din Ghiroda-nouă aduce omagii de recunoștință „părintelui bătrân“ cum îi ziceau credincioșii. (F.)

● † Ing. Gh. Roșescu, directorul Regionalei IX silvice Arad, a încetat sub t din viață Miercuri în 14 Febr. c. Fiu de preot din Moidova, s'a ridicat prin muncă cinstită și merite alese de funcționar harnic până la înalta gradajie în care l-a surprins moartea, abia în vârsta de 46 ani.

Aradul pierde în el un cetățean dintre cei mai aleși, iar Biserica noastră un fiu dintre cei mai buni.

Dumnezeu să-l ierte și să-i facă parte de fericire eternă, iar soției și fiicei sale să le trimită mângăere și binecuvântare.

● † Dr. Lucian Gheorghievici a murit în 10 Februarie c. la Reșița și a fost înmormântat în cimitirul din Timșoara-Fabrică. Fiu de țaran bănățean, și-a dobândit merite de mare luptător pentru libertate, cultura și credința neamului. A fost deputat în constituantă, de douăori primar al Timșoarei și membru în toate corporațiunile noastre bisericești. Adunarea eparhială a Episcopiei Aradului l-a avut membru distins ani de zile.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata dreptilor.

● Camera ungară în ședința de Miercuri în 14 Februarie 1940, a ratificat acordul referitor la Fundația Gojdu. Fondația va fi pusă la dispoziția celor în drept, cu menirea de a se da din venițele ei burse studenților români. Totodată guvernul ungar a aprobat ca guvernul român să poată constitui o nouă fundație în monedă ungară, cu aceleași scopuri — acordări de burse — în folosul persoanelor de naționalitate română, dar care au rămas în Ungaria.

● Finlandezii. Într'un interviu aco dat săptămânalului „Sfarmă-piatră”, dl. Caius Brediceanu — fost ministru al României la Helsinki, ne dă interesante date privitoare la finlandezi, din care reproducem următoarele:

Finlandezii sunt cei mai buni pușcași din lume; au luat premiul la toate concursurile de tir. Se citează în cursul războiului actual performența unui celebru campion, care a ucis 41 Ruși din 44 de focuri.

Originea administrației finlandeze este în vechea organizare bisericească a Țării.

Pe o insulă în mijlocul lacului Ladoga există o veche mănăstire unde trăesc și astăzi în reculegere și practici creștine 400 de călugări refugiați din Rusia (în acest superb Athos al Nordului a înțeles dl. C. B. ce înseamnă cu adevărat mistica ortodoxă).

Sate ca pe la noi nu se întâlnesc în Finlanda, ci din loc în loc există câte o biserică, în jurul căreia se află primăria, poșta, școala, farmacia și casa medicului. Oamenii locuiesc la distanțe mari unii de alții, în ferme. Distanțele dintre ei și biserică le străbat pe skuri. Aproape toate casele țaranilor sunt luminate electric și fiecare gospodărie își are baie de aburi. Aci își face finlandezul baia în fiecare Sâmbătă și pentru a se răcori sare în apa rece a lacului din aproprie; iarna când apa e înghețată face un ochiu în ghiață, pentru a nu întrerupe cura.

Dragostea și conștiința de patrie a acestor oameni e atât de mare încât nu vor putea fi rob și niciodată. Finlanda va putea fi stăpânită de un popor străin numai atunci când pe teritoriul ei nu va mai exista niciun finlandez în viață.

Trei sunt principiile care călăuzesc viața finlandezului: sobrietatea, cinstea și religiozitatea, (despre care am mai amintit în Bis. și Șc.) sub scutul căror s'a ridicat ca din pământ una din țările care ono-

rează specia umană.

Despre mareșalul Mannerheim dl. C. B. spune că l cunoște foarte bine și că a luptat și în România pe vremea când făcea parte dintr'un corp rusesc de elită, sub ordinele mareșalului Averescu.

● Misiuni religioase. În parohia Berechiu, în ziua de Duminică 11 Ian. 1940, într'un cadru solemn și adânc impresionant, au avut loc misiuni religioase. Au servit în sobor pr. I. Ștefănuș, I. Tau-Șepreș, Tr. Popescu Apateu, A. Lucea Mănerău, P. Belean Moșiori și P. Păcurariu-Berechiu.

La sf. Liturghie a predicat misionarul tractual pr. Tr. Precupaș Apateu, vorbind despre credința pilduitoare a hananencei, iar la sf. maslu, pr. I. Ștefănuș-Șepreș, despre sf. maslu ca remediu sufletesc și trupesc. (T P)

Sfânta Episcopie Ortodoxă Română a Timșoarei.
Sediul în Arad.

Nr. 362 | 1940.

Ordin-Circular

Comunicăm pentru luare la cunoștință ordinul referitor la preoții cari au fost pensionați în învățământ.

COPIE: „Ministerul Cultelor și Artelor, Direcțiunea Cultelor Nr. 5641 din 6 Februarie 1940 Prea Sfințite. Avem onoare a Vă face cunoscut, că preoții, cari au fost pensionați din învățământ, pot funcționa mai departe în posturile respective până la 70 ani, aceasta fiind limita de vârstă, la care preoții sunt puși în retragere din oficiu, conform legii de pensionare a personalului clerical. Primiți, Vă rugăm, Prea Sfințite, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. p. Ministru, (ss) Indescifrabil, p. Director, (ss) Indescifrabil“.

Arad, la 12 Februarie 1940.

Consiliul Eparhial

Sfânta Episcopie Ortodoxă Română a Aradului.

Nr. 799 | 1940.

Ordin-Circular

Pentru a înconjura multele neajunsuri ce rezultă din împrejurarea că unii dintră preoții cari trec dela o parohie la alta nu și achită impozitele după beneficiul avut, pe timpul cât au funcționat, dispunem următoarele:

1. Nici un preot nu poate ocupa o parohie nouă, până ce nu a achitat toate impozitele după beneficiul său la parohia în care a funcționat.

2. Prea Cucernicii Părinți protopopi tractuali nu vor mai elibera nici unui preot, care trece dela o parohie la alta, act că se poate desface de parohia la care a funcționat, până nu prezintă certificat oficial dela Percepție și Primărie, că a achitat, pe timpul cât a funcționat, toate impozitele către Stat și comună. Prea Cucernicii Părinți protopopi tractuali, în raportul pe care îl face Veneratului Consiliu Eparhial despre trecerea unui preot dela o parohie la alta, vor arăta că respectivul preot a achitat toate impozitele cu cari datoră

Arad în 7 Februarie 1940.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier ref. eparhial.

Nr. 848/1940.

Comunicat

Se aduce la cunoștința celor interesați, că pentru demnitatea de *deputați în Adunarea Eparhială a Aradului*, în termenul legal, și-au depus *candidaturile următorii membri din cler* :

PENTRU CIRCUM- SCRIPTIA ELECTORALĂ :	NUMELE	CARACTERUL	DOMICILIUL
	C A N D I D A T U L U I		
Arad	Florea Codreanu	protopop	Arad
Buteni	Ștefan Lungu	protopop	Buteni
Cermeiu	Sabin Ștefea Ștefan Fofiu	prof. de religie preot	Arad Talpoș
Chișineu-Criș	Petru Marșieu	protopop	Chișineu-Criș
Curtici	Sava Tr. Seculin	cons. ref. ep.	Arad
Gurahonț	Constantin Lazar	protopop	Gurahonț
Hălmagiu	Dr. Ilarion V. Felea	prof. de teol.	Arad
Ineu	Mihai Cosma	protopop	Ineu
Micălaca-Veche	Ioan Ardelean	preot	Micălaca
Pecica	Ioan Popescu	preot	Pecica
Radna	Traian Cibian	cons. ref. ep.	Arad
Sântana	Dr. Nicolae Popovici	Rectorul Ac. teol.	Arad
Săvârșin	Procopiu Givulescu	protopop	Radna
Șebiș	Cornel Magieru	vicar-rev. ep.	Arad
Seleuș	Iustin Monția	preot	Șicula
Șiria	Aurel Adamovici	protopop	Șiria
Socodor	Caius Turicu Aurel Papp	cons. ref. ep. preot	Arad Socodor
Târnova	Dr. Iustin I. Suci Ioan Ispas	arhimandrit preot	Arad Chier
Vața de jos	Ștefan Bogdan	protopop	Hălmagiu
Sarcia (Jugoslavia)	Gherasim Andru	protopop	Sarcia

Constatându-se că unii dintre P. C. Părinți cari erau delegați, — conform tabloului dela finea Circularei Nr. 81 | 1940, — pentru conducerea colegiului preoțesc din 26 Februarie 1940, și-au depus candidatura la aceste alegeri, am fost nevoiți să facem unele modificări, încredințând ca delegați eparhiali pentru conducerea colegiilor preoțești pe Prea Cucernicii Părinți, după cum urmează :

- | | | |
|------------------------------|-------------------------|--------------------|
| 1. Prot. Sava Tr. Seculin | cons. ref. ep. din Arad | pentru cercul Arad |
| 2. Preot Ioan Cosma | " Buteni | " Buteni |
| 3. Preot Atanasie Căpitan | " Apateu | " Cermeiu |
| 4. Preot Gavril Popluca | " Chișineu | " Chișineu |
| 5. Preot Zenovie Brădean | " Curtici | " Curtici |
| 6. Preot Ioan Popovici | " Almaș | " Gurahonț |
| 7. Prot. Ștefan Bogdan | " Hălmagiu | " Hălmagiu |
| 8. Preot Adrian Popescu | " Ineu | " Ineu |
| 9. Preot Ioan Marșieu | " Micălaca | " Micălaca |
| 10. Preot Dimitrie Morariu | " Pecica | " Pecica |
| 11. Prot. Procopiu Givulescu | " Radna | " Radna |
| 12. Preot Ioan Fofiu | " Caporal-Alexa | " Sântana |
| 13. Preot Iosif Turcu | " Vărădia | " Săvârșin |
| 14. Preot Ioan Bogdan | " Șebiș | " Șebiș |
| 15. Preot Ioan Manițiu | " Seleuș | " Seleuș |
| 16. Preot Emilian Căpitan | " Gașa | " Șiria |
| 17. Prot. Petru Marșieu | " Chișineu | " Socodor |
| 18. Preot Aurel Borza | " Tauț | " Târnova |
| 19. Preot Gheorghe Sperlea | " Vața de jos | " Vața de jos |
| 20. Preot Ioan Baloș | " Toracul mic | " Sarcia |

Arad în 10 Februarie 1940.

† ANDREI, Episcop.